

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3262/2023. (VI. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság Sz.P.1/2022/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt, melyben a Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság Sz.P.1/2022/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott ítélet ellentétes az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdésében, XV. cikk (2) bekezdésében, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozat a következő.
- [3] A Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság (a továbbiakban: szolgálati bíróság) a 2022. január 19-én, tanácsülésen meghozott Sz.P.1/2022/3. számú ítéletével az indítványozó által az Országos Bírósági Hivatal Elnöke kérelmezett ellen bírói pályázati kifogás tárgyában indult eljárásban az indítványozó kifogását elutasította.
- [4] 1.1. Az indítványban kifogásolt ügy lényege a következő.
- [5] Az indítványozó egy büntető ügyszakas járásbírói álláshelyre nyújtott be pályázatot. Az álláshelyre hét pályázat érkezett. A pályázat elbírálása során a törvényszék bírói tanácsa 2021. november 19-én megtartott ülésén véleményezte a bírói álláshely betöltésére benyújtott pályázatokat, meghatározta a pályázók objektív pontszámait, valamint a meghallgatás eredményeként a szubjektív pontokat és határozatával megállapította a pályázók rangsorát. A rangsorban az indítványozó a negyedik helyet töltötte be, 56 ponttal, a rangsor első helyén álló pályázó 67 pontot kapott. A törvényszék elnöke előterjesztésével a Bírói Tanács által felállított rangsorral egyezően a rangsor első helyén álló pályázó bírói kinevezésére tett javaslatot, melyre az Országos Bírósági Hivatal elnöke előterjesztést tett a köztársasági elnökhöz. A köztársasági elnök határozatával a pályázót bíróvá kinevezte.
- [6] A pályázat eredményével szemben az indítványozó kifogást terjesztett elő, és kérte, hogy az elsőfokú szolgálati bíróság a pályázatot nyilvánítsa eredménytelené.
- [7] Kifogásában előadta, hogy a pályázati anyaghoz mellékelt Jelentkezési segédlap 7. pontjának 7.6. alpontjában a jogi diploma megszerzését követően a szakterületen végzett külföldi tanulmányutat jelölte meg, melyhez csatolta a szatmárnémeti közjegyző által kiállított igazolást, mely a tanulmányút tartalmát részletesen tartalmazta, többek között azt, hogy a Szatmárnémeti Bíróság meglátogatására, egy büntetőtárgyalás megtekintésére is sor került. Csatolta továbbá a Sapientia EMTE Jogtudományi Intézete egyetemi adjunktusának igazolását is a Marosvásárhelyen megszervezett VI. Erdélyi Magyar Jogászgyűlésen való részvételről. Az igazolásokhoz egy-egy, általa készített összefoglalót is csatolt. A Jelentkezési segédlap 7.10. alpontjában feltüntette továbbá a munkakörhöz kapcsolódó perképviselési tevékenységet, melyhez a Bírói Tanács Szakszervezete elnökének igazolását is csatolta. A pályázat benyújtását követően a hivatkozott pontokkal kapcsolatban hiánypótlási felhívást az indítványozó nem kapott. A Bírói Tanács meghallgatásán azt a tájékoztatást kapta, hogy a közjegyzőnél töltött idő nem tekinthető szakterületen végzett tanulmányútnak, míg az érdekképviselési szervezet elnökének igazolása alapján végzett tevékenység nem kapcsolódik a munkakörhöz, és nem igazolt a konkrét perképviselési tevékenység, így ponttal nem honorálható.

- [8] A 7.6. pontban megállapított pontszámokkal összefüggésben az indítványozó kifejtette, hogy a csatolt igazolásból megállapítható, hogy lényegében két tanulmányútról volt szó, mindkettőnek volt szakterületi vonulata. A közjegyzőnél történt tanulmányút alkalmával a Szatmárnémeti Bíróságon és a Szatmárnémeti Törvényszéken is látogatásra került sor, melynek során lehetőség nyílt egy büntetőtárgyalásba is betekíteni. A Marosvásárhelyen tartott VI. Jogászgyűlésre a regisztráció korábban történt, így külön tanulmányútnak tekinthető. Ezen igazolás elutasításának indoklására nem került sor a meghallgatáson, de az összefoglalóból megállapítható, hogy több előadás is büntetőjogi témájú volt. Az indítványozó a pályázati anyag visszaérkezését követően észlelte, hogy az igazolás tartalmazza, miszerint részét képezi a konferencia részletes programja, melyre vonatkozóan a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 13. § (1) bekezdésében foglalt hiánypótlási felhívásnak lett volna helye, melyre nem került sor, így nem nevezhető szabályszerűnek az igazolás teljes, indoklás nélküli figyelmen kívül hagyása. Mindezek alapján önmagában az elutasítás okaként annak megjelölése, hogy a tanulmányút közjegyzőnél történt, felületes megközelítés, és nem alapozza meg a külföldi tanulmányút nulla ponttal történő értékelését.
- [9] A perképviselési tevékenységre vonatkozó pontszámmal összefüggésben az indítványozó kiindulási pontnak a munkakör fogalmának meghatározását tekintette. Álláspontja szerint a perképviselési kötelezettség – az egyéni ügyvédekhez hasonlóan – nem a munkaköri leírásból, hanem jogszabályból és szervezetszabályzó eszközökből fakad. A Bírósági Dolgozók Szakszervezete kizárólag tagjai vonatkozásában nyújt a szolgálati jogviszonnyal összefüggő érdekképviselést, mely jelenthet, de nem feltétlenül jelent tárgyalóteremben történő jelenléte. A képviselőlet magában foglalhatja a beadványok megfogalmazásában történő segítségnyújtást is. A bírói álláspályázatok elbírálásának részletes szabályairól és a pályázati rangsor kialakítása során adható pontszámokról szóló 7/2011. (III. 4.) KIM rendelet (a továbbiakban: KIM rendelet) 14. § (5) bekezdés *d*) pontja és a vonatkozó segédlap is csak munkakörhöz kapcsolódóan ellátott perképviselési tevékenységet említ, tényleges jelző nélkül.
- [10] A szolgálati bíróság támadott döntésében megállapította, hogy az indítványozó kifogása kizárólag a pályázati rangsor felállításának alapjául szolgáló pontozásra vonatkozott, arra nem hivatkozott, hogy a nyertes pályázó nem felelt meg a kiírásban foglalt feltételeknek, ezért a pályázati feltételek meglétét a szolgálati bíróságnak sem kellett vizsgálnia. A törvényi szabályozás alapján a kifogás akkor vezet eredményre, ha az objektív szempontok eltérő értékelése és az adott szemponthoz rendelhető pontszámok módosítása folytán a pályázati rangsor oly módon változik meg, hogy a változás az első helyezett személyét is érinti.
- [11] A hiánypótlással kapcsolatos kifogást illetően a szolgálati bíróság a Bjt. 13. § (1) bekezdésére hivatkozással megállapította, hogy abban az esetben kell a bíróság elnökének a pályázót hiánypótlásra felhívnia, amennyiben a pályázat a Bjt. 12. §-ában, illetőleg a 45. § (1) bekezdésében foglalt hiányosságban szenved, az objektív szempontokra vonatkozó igazolások tekintetében a Bjt. hiánypótlási kötelezettséget nem ír elő.
- [12] A szolgálati bíróság nem találta megalapozottnak az indítványozó külföldi tanulmányutakra vonatkozó kifogásait. A KIM rendelet 11. §-a értelmében a szakterületen végzett külföldi tanulmányútként a pályázat szerinti álláshely ügyszakának megfelelő, jogi területen végzett tanulmányutat kell értékelni. A tanulmányút célja az adott szakterülethez kötődő szakmai tudás, jártasság fejlesztése, meghatározó tehát az ügyszakhoz kapcsolódó szakmai tartalom. A szatmárnémeti közjegyzőnél, majd a helyi törvényszéken töltött tanulmányút ezen követelményeknek nem felel meg, mert az mind az összefoglaló, mind az igazolás alapján alapvetően a romániai közjegyzői eljárásokra, a közjegyzői hatáskörre és eljárásjogi kérdésekre vonatkozott. Az indítványozónak ugyan lehetősége nyílt egy büntetőtárgyalásba is betekíteni, az összefoglaló szerint azonban a látogatás a tárgyalótermek felépítésére, használati rendjére szorítkozott, mely a büntető ügyszakos bírói álláshely betöltéséhez szükséges szaktudást, szakmai jártasságot nem fejleszti.
- [13] A Marosvásárhelyen megrendezett VI. Jogászgyűlésről részletes programja ugyan nem került becsatolásra arra hiánypótló felhívás kiadásának sem volt helye, de a tanulmányút célja, tartalma az indítványozó által készített összefoglaló alapján is megismerhető volt. Az összefoglaló alapján az előadások túlnyomórészt polgári-gazdasági jogi tárgyúak voltak, így a tanulmányút nem kifejezetten a szakterülethez kapcsolódó képzés volt, azonban a három büntető tárgyú előadás adott esetben alkalmas arra, hogy az ott szerzett tapasztalatokat a pályázó ítélkezési tevékenysége során hasznosítsa, ezért az igazolás a megfelelő arányosítás mellett – azaz kisebb pontszámmal értékelve azt, hogy a tanulmányúton csupán három büntetőjogi előadás volt – elfogadható lett volna. Figyelemmel ugyanakkor arra, hogy a bírói tanács az objektív szempontokhoz rendelhető pontok számát mérlegelési jogkörében eljárva határozza meg, és ezen mérlegelési jogkör gyakorlásának felülbírálatára csak

kirívóan okszerűtlen mérlegelés esetén van helye, ezért a szolgálati bíróság nem tekintette jogsértő eljárásnak azt, hogy a bírói tanács döntően polgári-gazdasági jogi tárgyú előadások miatt a tanulmányutat nem értékelte büntető szakterületű tanulmányútként.

- [14] A perképvisellel kapcsolatos kifogást illetően a szolgálati bíróság rámutatott, hogy a KIM rendelet 14. § (5) bekezdés *d)* pontja alapján szakmai többlettevékenységként csak a munkakörhöz kapcsolódóan ellátott perképviseleti tevékenység értékelhető. A munkakör minden esetben az adott munkavégzésre irányuló jogviszonyhoz kapcsolódik. Az indítványozó az lasz. 2. § (1) bekezdése alapján igazságügyi alkalmazotti szolgálati jogviszonyban áll, a 2. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján bírósági titkár munkakörben. Az indítványozó szolgálati jogviszonya alapján fennálló munkaköréhez kapcsolódóan ellátott perképviseleti tevékenység tehát az a szakmai többlettevékenység, amely a pályázati rangsor felállítása során ponttal értékelhető.
- [15] Az indítványozó tévesen hivatkozott arra, hogy az egyéni ügyvédnek vagy a szakszervezet tagjának, tisztségviselőjének jogszabályból vagy szervezetszabályzó eszközökből fakadna a perképviseleti kötelezettsége. Az egyéni ügyvéd önálló tevékenységet végez, tehát valóban nincsen valamely munkavégzésre irányuló jogviszony alapján fennálló munkaköre és abból fakadó perképviseleti kötelezettsége. Perképviseleti kötelezettsége akkor keletkezik, ha az ügyféllel a peres eljárás vitelére megbízási szerződést köt, részére az ügyfél a perbeli képviselőre meghatalmazást ad. A Bírósági Dolgozók Szakszervezete önálló jogi személy. Az indítványozó olyan igazolást, amely azt támasztja alá, hogy a szakszervezettel munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll, nem csatolt, és arra nem is hivatkozott. Bár az indítványozó a Bírósági Dolgozók Szakszervezetében tagsági jogviszonyt a fennálló szolgálati jogviszonyára tekintettel létesíthet, az azonban a bírósági titkári munkaköréhez nem kapcsolódik, attól független, ezért egy esetleges szakszervezeti kereteken belüli perképviselet sem alapozhatja meg a KIM rendelet 14. § (5) bekezdés *d)* pontjának alkalmazását, illetőleg a rangsor felállítása során pontozható szempontként történő értékelését.
- [16] A perképviseleti tevékenység tárgyaláson történő képviselőt, beadványszerkesztést jelent, a jogi tanácsadás, egyeztetés csak abban az esetben tartozik e körbe, ha az ezen meghatalmazotti eljárásokkal összefügg, önmagában az egyeztetés, tanácsadás perképviseleti tevékenységnek nem minősül. A szakszervezet perbeli meghatalmazottként eljárhat, ebben az esetben is szükséges azonban, hogy a meghatalmazott részére a képviselt személy meghatalmazást adjon. Ezen tevékenység ugyanakkor nem az indítványozó bírósági titkári munkaköréhez kapcsolódik, így a tényleges perképviselőt ellátásának igazolása sem alapozhatna meg a pályázati rangsorban többletpontot.
- [17] Végezetül megjegyezte a szolgálati bíróság, hogy a kifogásolt szempontokra adható maximális 5-5 pont elfogadása ellenére sem történne változás a rangsor első helyén.
- [18] 1.2. Az indítványozó indítványában, majd indítványkiegészítésében kiemelte, hogy alkotmányjogi panaszát elsődlegesen természetes személyként (bírósági titkárként), másodlagosan pedig mint a Bírósági Dolgozók Szakszervezetének alelnöke terjeszti elő.
- [19] Utóbbival összefüggésben kiemeli, hogy a támadott határozat megállapításai közvetetten a Bírósági Dolgozók Szakszervezetének jogait, érdekeit is sértik, és ezért ellentétes az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdésében foglaltakkal, tekintettel az Abtv. 27. § (2) bekezdésének *c)* pontjára.
- [20] A szervezet megyei alapszervezetei származtatott jogi személyiséggel rendelkeznek, ezáltal a képviselőtükben eljáró alapszervezeti titkárok is látnak, láthatnak el perképviseleti tevékenységet. Több alapszervezeti titkár járásbírói bírósági bírósági titkár, így előmenetelükre szintén kihatással lehet a határozat, mivel az abban foglaltakra a Bírói Tanácsok iránymutatásként tekintenek az álláspályázatok elbírálásánál, ami végső soron, az általuk végzett tevékenységen keresztül, a szervezet egészének megítélését, munkáját, hatásköreinek gyakorlását, érdekeit érinti. Ha az álláspályázatoknál mellőzik a szakszervezeti érdekképviselői (perképviselői) munka értékelését, akkor ugyanazon ügy kapcsán egyrészt hátrányos megkülönböztetésben részesülnek a szakszervezeti tisztségviselők a munkáltatói érdekeket képviselővel szemben, hiszen az eddigi gyakorlatnak megfelelően az Országos Bírósági Hivatal Jogi Főosztály Jogi Képviselői Osztályán végzett munka keretében ellátott perképviselői tevékenységet viszont elismerik. Mindez a szakszervezet egészét is diszkriminatívan érinti, sérti a bírósági szervezetrendszeren belül a fékek-egyensúlyok rendszerét, sérül az érdekképviselői munka hatékonysága, illetve a szakszervezet által kiállított igazolás elutasításával a döntés hátrányos helyzetbe hozza a szakszervezetet más érdek-képviselői szervekhez, így például a Magyar Ügyvédi Kamarához képest.

- [21] Az indítványozó álláspontja szerint a döntés ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal, ugyanis negatív diszkriminációt valósít meg, mivel abban a bírósági szakszervezeti tisztségviselőként ellátott perképviselési tevékenység nem esik azonos megítélés alá a munkáltatói oldalon, az Országos Bírósági Hivatal Jogi Főosztály Jogi Képviselési Osztályán végzett munka keretében vagy az egyéni ügyvéd által ellátott perképviselési tevékenységgel.
- [22] Álláspontja szerint a perképviselési eljárási kötelezettség (meghatalmazás esetén) a szakszervezetnél a tagsági jogviszonyból fakad. A szakszervezet elsődleges célja a munkavállalók munkaviszonnyal kapcsolatos érdekeinek előmozdítása, megvédése, ezt rögzíti a Bírósági Dolgozók Szakszervezete Alapszabálya is. A perképviselési, illetve ahhoz kötődő tevékenység ellátása elsődlegesen ténykérdés és másodlagos, hogy az jogszabályból eredő jogosultság, vagy szervezetszabályozó eszközökből eredő kötelezettség, esetleg a fél meghatalmazása vagy megbízási szerződés eredménye-e. A szakszervezeti tisztségviselők a mindennapi bírói, titkári feladataik mellett, ténylegesen szakmai többlettevékenységként végzik az érdek-képviselési munkát. Az egyéni ügyvédek, valamint az Országos Bírósági Hivatal Jogi Főosztály Jogi Képviselési Osztályán szolgálatot teljesítő bírók, bírósági titkárok a szakszervezeti perképviselést ellátó tisztségviselőkkel összehasonlítható csoportnak tekinthetők. A szolgálati bíróság döntése nyomán előfordulhat az az eset, hogy ugyanazon perben, felperesi jogállásban lévő igazságügyi alkalmazottaknál az egyiküket képviselő egyéni ügyvéd részére, az általa ellátott perképviselésért későbbi bírói álláspályázatnál ezen a jogcímen megállapítható többletpont, míg a másikat képviselő szakszervezeti tisztségviselőnél nem, vagy a munkáltatói (alperesi) oldalon perképviselési feladatot végző, az Országos Bírósági Hivatalban egyébként ugyancsak bírósági titkári (bírói) szolgálati jogviszonyban lévő pályázónak a Bírói Tanács megítéli a perképviselési tevékenységért a többletpontot, míg ugyanazon ügy kapcsán a felperes képviselését ellátó szakszervezeti tisztségviselőnek nem. Ez közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül.
- [23] A szolgálati bíróság döntése emellett sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglaltakat és hátrányos megkülönböztetésnek teszi ki a Bírósági Dolgozók Szakszervezetét mint jogi személyt is más érdek-képviselési szervekkel, például a Magyar Ügyvédi Kamarával szemben, hiszen míg utóbbi perképviselési tevékenységről szóló igazolása a bírói pályázatnál elfogadható, addig a Bírósági Dolgozók Szakszervezetének elnöke által kiállított dokumentum nem. Ugyanez igaz az Országos Bírósági Hivatal elnöke által ellenjegyzett igazolás vonatkozásában, mert bár országos szinten eltérő a Bírói Tanácsok gyakorlata, de az Országos Bírósági Hivatal Jogi Főosztály Jogi Képviselési Osztályáról pályázók esetében általában elfogadott az Országos Bírósági Hivatal elnöke vagy az érintett osztály osztályvezetője, főosztályvezetője által kiállított igazolás.
- [24] Az Abtv. 28. § (1) bekezdésére hivatkozással kifejti, hogy felmerül a KIM rendelet 14. § (5) bekezdés *d*) pontjának, valamint az 1. számú melléklet 10. pontjának 10.7. alpontjában szereplő „a munkakörhöz kapcsolódóan ellátott perképviselési tevékenység” szövegrész alaptörvény-ellenessége.
- [25] Álláspontja szerint sérül továbbá a jogorvoslati jog, a bírósághoz fordulás jogának és a tisztességes eljáráshoz való jognak mint alapjogoknak, ezáltal az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése. A kifogás az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, ezen belül a bírósági úthoz, a bírósághoz forduláshoz, a bíróság általi döntéshez való alapjogi részjogosítvánnyal áll közvetlen kapcsolatban, hiszen a pontszámítás eredményeként történő rangsorfelállítás olyan érdemi döntési pont a bírói pályázati eljárásban, mely kontrolljának hiánya, bírósági út igénybevételenek lehetetlensége, korlátozná a bírósághoz fordulás jogát. Nem vetítette előre a tényleges és hatékony jogorvoslat, konkrétan az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való alapjog követelményének maradéktalan megvalósulását, hogy a tértivevénnyel visszaküldött pályázati anyagot postai úton, benne a jogorvoslati kioktatással, az első kézbesítés megkísérlését követő pár napon belül, 2021. december 11-én vette át, míg a nyertes pályázót a köztársasági elnök 2021. december 13-án nevezte ki bírónak. Az, hogy előbb történik a nyertes pályázó kinevezése mint a kifogás elbírálása, a már megtörtént bírói kinevezésre tekintettel bonyolult jogi helyzetet eredményez, adott esetben csorbíthatja a bíróság tekintélyébe vetett közbizalmat is, illetve mindez a szolgálati bíróságot abba az irányba „predesztinálhatja”, hogy az előterjesztett kifogást elutasítsa, végső soron kiürésítve a kifogás intézményét és a bírósághoz fordulás jogát, mint alapjogot, továbbá sértve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt pártatlan, részrehajlás mentes, tisztességes eljáráshoz való jogot is.
- [26] Kifogásolja továbbá, hogy a VI. Erdélyi Magyar Jogászgyűlésen való részvétellel kapcsolatos külföldi tanulmányút szóba sem került a meghallgatáson, negligálásának indokát nem adták, azt gyakorlatilag nem értékelték, ezért a szolgálati bíróságnak kellett volna meghatározni a többletpontot. Az elutasító határozat ezért a jogorvoslati jog kiüresedésére, a „sablonyszerű” elutasításra, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt

tisztességes eljárásához való jog sérelmére utal. Álláspontja szerint a szolgálati bíróság a helyes pontszám megállapítását követően vizsgálhatta volna azt, hogy az eredetileg felállított sorrend mennyiben módosul, az eredményezné-e a pályázó kinevezését. Álláspontja szerint nem volt előre látható a szolgálati bíróság által, hogy történt-e volna változás a sorrendben, ha beszerzik a jogászgyűléssel kapcsolatos nyilatkozatát, így az érdemi sorrend módosulásra tekintettel a nyilatkozat beszerzése jelentette volna a kifogás tisztességes eljárás keretében történő érdemi elbírálását, illetve az objektív pontok tényleges kontrollját.

- [27] 2. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [28] 2.1. Az indítvány az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben érkezett. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [29] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést, illetve az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a támadott döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel, illetve kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére. A támadott bírói döntés az Abtv. 27. §-a szerinti ügy érdemében hozott döntés, mellyel szemben fellebbezésnek helye nincs. Az indítványozó továbbá az egyedi ügy kérelmezőjeként érintettnek minősül.
- [30] Az indítványozó másodlagosan mint a Bírósági Dolgozók Szakszervezetének alelnöke, a szakszervezet jogainak sérelmére hivatkozással fordult az Alkotmánybírósághoz, képviselési jogát igazolta, a szakszervezeti jogok sérelmére vonatkozóan önálló indokolást terjesztett elő, ugyanakkor a hiánypótlási felhívásban foglaltak ellenére sem jelölte meg a szakszervezetet indítványozóként.
- [31] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Jelen alkotmányjogi panaszban előadottakkal összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy e feltételek nem teljesülnek.
- [32] Az Alkotmánybíróság a bírói pályázatok felülvizsgálatával összefüggésben megállapította, hogy a kifogás közvetlenül az igényérvényesítés eszköze, és ekként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, ezen belül a bírósági úthoz, a bírósághoz forduláshoz, a bíróság általi döntéshez való alapjogi részjogosítvánnyal áll közvetlen kapcsolatban {13/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [80]}. Ezzel összefüggésben kimondta, hogy amennyiben a pályázati eljárás és elbírálás szabályai összhangban vannak az Alaptörvénnyel, úgy a kifogásra vonatkozó szabályok is, amennyiben az eljárás az elvárt feltételek minden, a döntés szempontjából releváns és meghatározó elemére kiterjednek. A pályázati elbírálás mikénti szabályozása egyértelműen determinálja, meghatározza a kifogásra vonatkozó rendelkezések tartalmát, és ezek abban az esetben nem lennének az Alaptörvénnyel összhangban lévők, ha nem fednék le az összes érdemi döntési pontot {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [107]}.
- [33] Az indítványozó által benyújtott kifogás elintézésével összefüggésben is hangsúlyozandó, hogy a tisztességes bírósági eljárásához való jog az eljárás egészének a minőségét védi, ami korlátozhatatlan, mert már maga is jogi mérlegelés eredménye. A tartalmát különböző részjogosítványok képezik, melyek egyike a bírósághoz fordulás joga, amelynek az a rendeltetése, hogy a bíróság – erre irányuló megfelelő kérelem esetén – ne csak formálisan, hanem tartalmilag is felülvizsgálhassa a hatósági eljárás és döntés jogszerűségét. A bírósághoz fordulás joga tehát nem a törvényektől oldja el a bíróságot, hanem azt követeli meg, hogy a bíróság megmérhesse a peresített igényeket az alkalmazandó anyagi jog és eljárásjog mércéivel, minden lényeges jogkérdést azonosíthasson és azokban a jog értelmezése útján dönthessen {8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [50]}.
- [34] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés

eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó bíróság számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.

- [35] Önmagában az, hogy az indítványozó a pályázati feltételek tekintetében a tények megállapítását, mérlegelését, értékelését tévesnek, megalapozatlannak, magára nézve hátrányosnak tartja, nem alkotmányossági kérdés, és az az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére történő hivatkozással sem tehető azzá {13/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [87]–[88]}. A szolgálati bíróság érdemben megvizsgálta az indítványozó kifogásában előadottakat: döntésében részletesen indokoltan kitért mind a szakterületen végzett külföldi tanulmányút, illetve az egyéb szakmai többlettevékenység keretében a munkakörhöz kapcsolódóan ellátott perképviselési tevékenység értelmezésére és a pályázat eljárás során benyújtott pályázati anyag egyes elemeinek értékelésére. E vizsgálat eredményeként – ahogy arra a szolgálati bíróság is rámutatott – a kifogás akkor vezethet eredményre, ha az objektív szempontok eltérő értékelése és az adott szemponthoz rendelhető pontszámok módosítása folytán a pályázati rangsor oly módon változik meg, hogy a módosítás az első helyezett személyét is érinti. A szolgálati bíróság döntése értelmében jelen ügyben erre – még a külföldi tanulmányútnak az eljáró bírói tanácstól részben eltérő értékelése mellett – sem kerülhetett sor. E döntés felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége, a jogszabályértelmezés keretében olyan szakjogi, illetve tényállás értékelési kérdéseket vet fel az indítvány, melyek felülbírálata kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén.
- [36] Az indítványozó által hivatkozott, képviselési tevékenységgel összefüggő különbségtételt illetően elsőként azt kell megállapítani, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alkalmazhatóságának feltétele, hogy a hátrányos megkülönböztetés valamely, a XV. cikk (2) bekezdésében nevesített védett tulajdonság (faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet) alapján, és valamely alapjoggal összefüggésben történjen {2/2023. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [38]}.
- [37] Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése az alapjogok egyenlőségét és a diszkrimináció (jogot csorbító megkülönböztetés) tilalmát tartalmazza. Ekként az itt megfogalmazott „egyéb helyzet” esetében is az olyan tulajdonság miatti különbségtétel tilalmát foglalja magában, amely személyben rejlő. A XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkriminációtilalom csupán olyan élethelyzeteket ölelhet át, olyan élethelyzetekre vonatkozó, amelyekben az emberek önazonosságát, identitását meghatározó lényegi tulajdonságuk miatt előítéllettel, vagy társadalmi kirekesztéssel szembesülnek. Vagyis a diszkriminációtilalom alkotmányos klauzulája elsődlegesen a társadalom személyben rejlő és tetszés szerint nem változtatható tulajdonság mentén elkülönülő csoportjainak védelmét szolgálja {3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [27]}. Az indítvány ugyanakkor ilyen, védett élethelyzetet, tulajdonságot nem jelöl meg, a szolgálati bíróság pedig érdemben vizsgálta és megindokolta a szakszervezeti keretek között ellátott képviselési tevékenység, illetve konkrétan az indítványozó ott ellátott feladatai és az egyéni ügyvéd, illetve az Országos Bírósági Hivatal keretein belül végzett jogi képviselési tevékenység különbözőségét.
- [38] 2.3. Az indítványozó másodlagosan hivatkozott továbbá az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdésének sérelmére, mely rögzíti, hogy az egyesülési jog alapján a szakszervezetek és más érdek-képviselési szervezetek szabadon alakulhatnak és tevékenykedhetnek. A támadott bírói döntés ugyanakkor nem hozható összefüggésbe hivatkozott rendelkezéssel: a szakszervezet létrehozását, az ahhoz való csatlakozást, a szakszervezet szabad tevékenykedését az ítélet közvetlenül nem érinti, a szakszervezet a bírósági eljárásban félként nem is vett részt, jogaiban, működésében a támadott döntés nem is korlátozza.
- [39] 2.4. A KIM rendelet 14. § (5) bekezdés *d*) pontjának, valamint az 1. számú melléklet 10. pontjának 10.7. alpontjában szereplő „a munkakörhöz kapcsolódóan ellátott perképviselési tevékenység” szövegrészével összefüggésben az indítványozó az Abtv. 28. § (1) bekezdésének alkalmazására utal, miszerint „felmerül” e rendelkezések alaptörvény-ellenessége. Az indítványozó ugyanakkor nem hivatkozhat az Abtv. 28. §-ra, mert azt az Alkotmánybíróság hivatalból alkalmazza {3254/2015. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Abtv. 26. §-ra történő eljárást azonban nem alapozza meg azon igény, hogy az Alkotmánybíróság adjon másfajta értelmezést a szóban forgó jogszabálynak, a szolgálati bíróság jogértelmezése pedig nem vetette fel az alkalmazott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét.

[40] 3. Ekként az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, továbbá nem felelt meg a törvényi feltételeknek, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/827/2022.

